

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

«ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ

ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ

«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ»»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія»» було проведено у січні 2025-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (січень 2025),
- аналіз даних (лютий 2025),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (лютий 2025).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» (перший (бакалаврський) рівень освіти).

У підсумку в дослідженні взяло участь 92 респондента/-ки, що складає 65,2 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Фізична терапія, ерготерапія».

Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 43 особи (що склало 46,7 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 32 особи (34,8 %), 3-й курс – 7 осіб (7,6 %) та 4-й курс – 10 осіб (10,9 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Фізична терапія, ерготерапія») та задоволення від роботи кафедр університету (рис. 1). Більшість здобувачів/-ок задоволені вибором університету, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр. Повністю або радше задоволених виявилось 87; 81,4 та 72,6 % відповідно. Радше незадоволених вибором університету було тільки 2,2 %, навчанням за освітньою програмою — 1,1 %, та роботою кафедр — 1,1 %. Абсолютно незадоволених вибором університету не виявилось, але були абсолютно незадоволені освітньою програмою та роботою кафедр: 3,3 % та 1,1 % відповідно. Варіант «У чомусь так, у чомусь - ні» обрали 10,8 % здобувачів/-ок стосовно вибору ХНМУ, 12 % — стосовно вибору освітньої програми, а от стосовно роботи кафедр таких відповідей було 25 %.

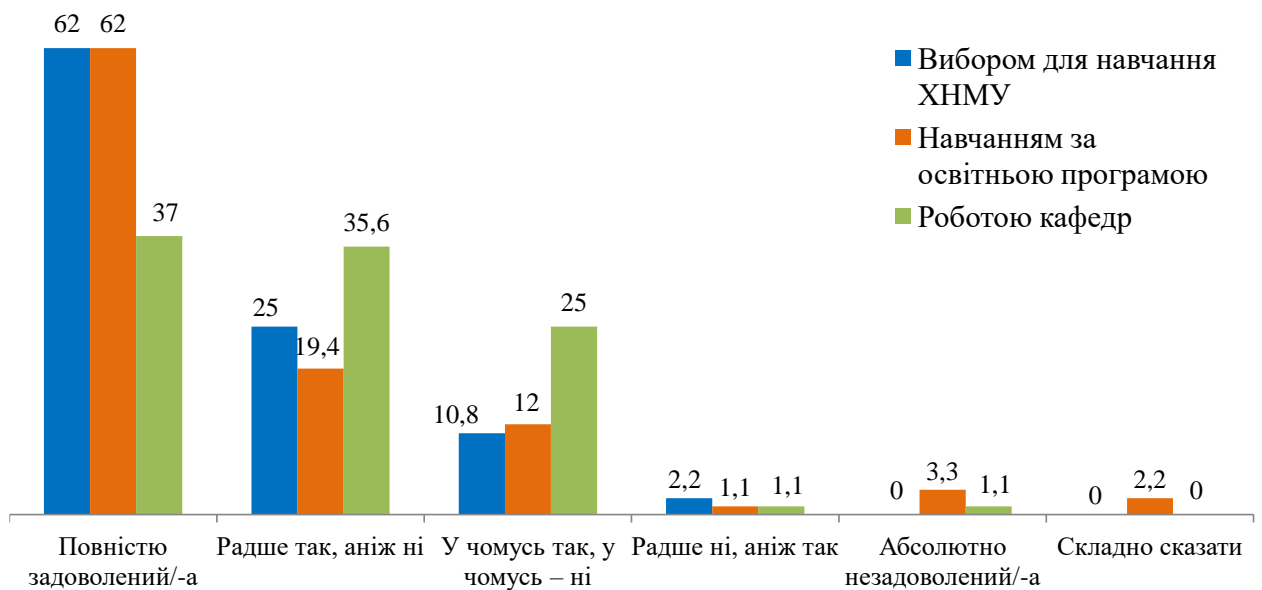

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для 72,8 % респондентів/-ок. Здобувачів/-ок, очікування яких радше

не співпали чи повністю не співпали, було 3,3 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 22,8 %. Не змогли відповісти на питання 1,1 % опитаних.

Більшість здобувачів/-ок (66,3 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Серединну позицію займають 32,6 % респондентів/-ок. Таких, які негативно б ставились до якості освіти в університеті, було 1,1 %. Необхідно підкреслити, що таких, які обрали варіант відповіді «Радше погано», не було.

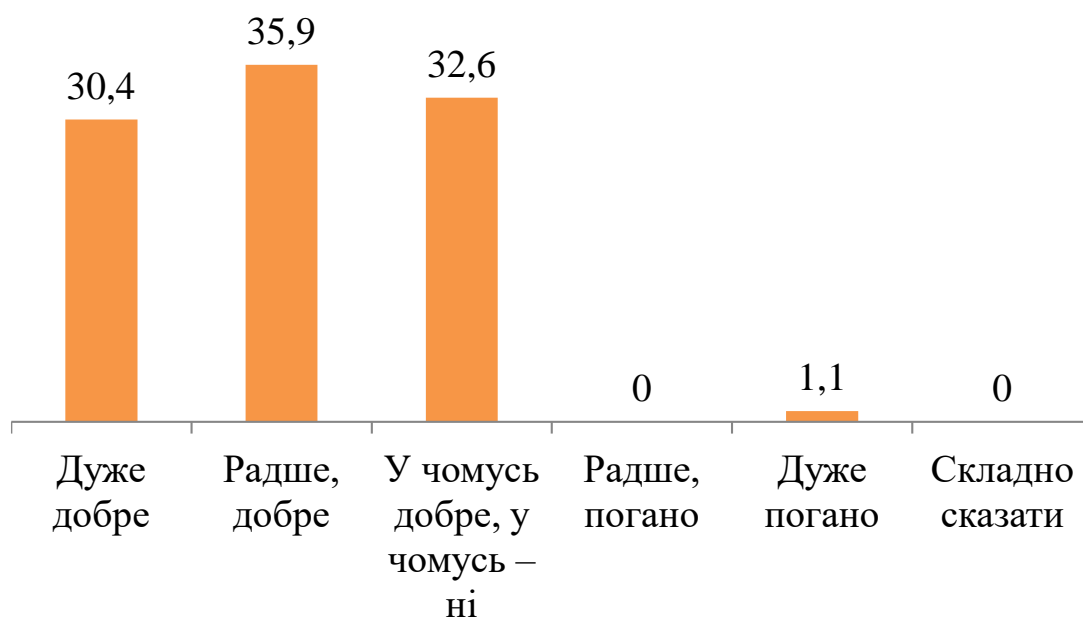

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що більшість опитаних (84,9 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також 73,9 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні наукові та освітні інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (76,1 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою). Більше половини опитаних

вважають, що на якість освіти впливають такі агенти освіти, як Міністерство освіти і науки України (57,6 %), ННІ ЯО (53,3 %) та адміністрація ХНМУ (53,3 %). Відповідь «здобувачі» отримало рівно половину «голосів» (50 %). Найменш відповідальним за якість освіти здобувачі/-ки вважають завідувачів кафедр, тільки 46,7 % респондентів/-ок обрали цей варіант відповіді.

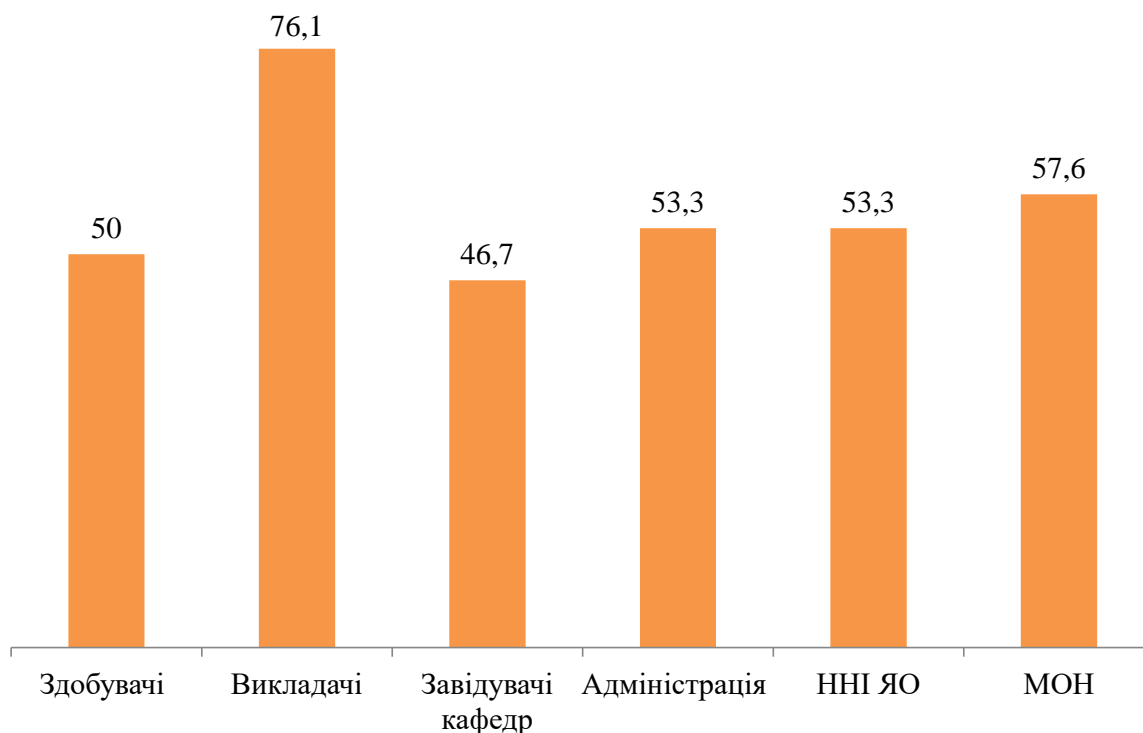

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, більшість опитаних підтвердили свою поінформованість за всіма аспектами (див. рис. 4). Рівень поінформованості про методи та форми навчання був найбільшим (це зазначили 82,6 % респонденток/-ів). Поінформованість про цілі та завдання навчання є на рівні 81,5 %, а про зміст навчання — 77,2 %. Результати стосовно поінформованості про критерії оцінювання також є високими, на рівні 71,7 %.

А найменший відсоток, 64,1 %, свідчить про рівень обізнаності із очікуваними результатами навчання.

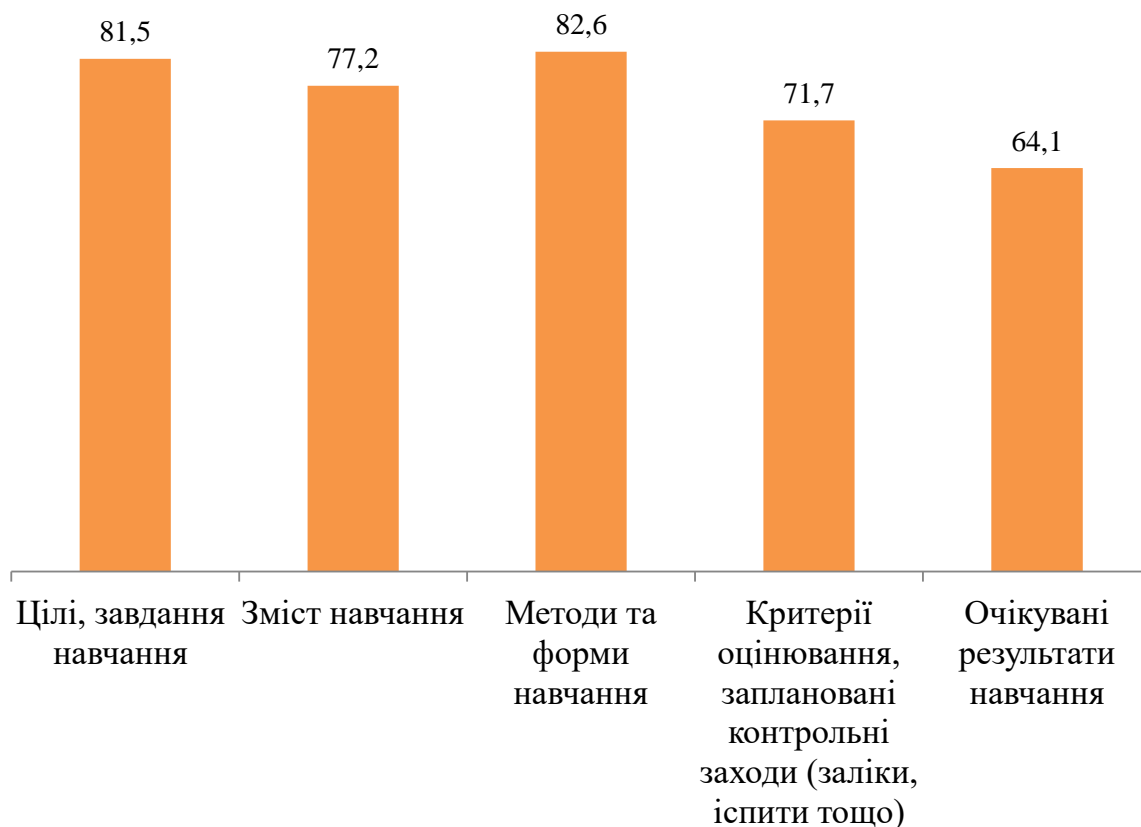

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (79,3 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених та незадоволених виявилось 4,4 %. Ще 15,2 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні». Відповідь «Складно сказати» обрали 1,1 %.

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були такі: «демонстрація презентації» (100 %), «розповідь, пояснення» (90,2 %), «тести» (89,1 %), «реферати, доповіді, повідомлення» (83,7 %), «усне опитування» (83,7 %) та «обговорення» (80,4 %). З великою вірогідністю можна припустити, що доволі рідко використовуються рольові ділові ігри (8,7 %), симуляційне обладнання (3,3 %), письмові творчі роботи (26,1 %) та письмові контрольні роботи (27,2 %).

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Більшість опитаних, 78,3 %, вважають застосовані методи і форми ефективними, 62 % вважають їх сучасними та інноваційними, а 73,9 % — відповідними їхній освітній програмі. Неefективними ці методи вважають 2,2 %, невідповідними освітній програмі — 3,3 %, а несучасними — 5,4 %.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, трохи менше половини, 44,6 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 30,4 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 25 % не змогли надати однозначну відповідь.

Кожен десятий, а саме, 10,9 %, респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції щодо оновлення освітніх програм зі спеціальності. Із тих, хто висловлював пропозиції, більшість (60 %), вважають, що їхні поради були враховані.

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). 81,5 % опитаних вважають, що таку можливість їм надають переважна більшість викладачів, ще 8,7 % вказують на те, що таку можливість їм надають окремі викладачі.

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Про відсутність такої можливості не повідомив ніхто, 9,8 % утруднились із відповіддю.

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (68,5 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів (протилежну думку підтримує 6,5 % опитаних, та 25 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-ок, 65,2 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють добрі оцінки (середній бал – 4,1 із 5) із незначним коливанням – від 3,8 (так оцінили «логічну послідовність вивчення навчальних дисциплін») до 4,2 («якість навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін»).

Відкрите запитання анкети стосувалося покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 22 респондента/-ки).

Частина відповідей (36,4 %) не містили пропозицій, оскільки все задовольняло: «все гарно», «мене все влаштовує», «мені все подобається», «та наче все добре», «продовжувати вдосконалювати» тощо.

Побажання стосувались також розширення практичної складової курсів (9,1 %):

«Більше приділяти уваги на практичні заняття з анатомії, давати більше часу на опрацювання матеріалу саме з викладачем, а не самотійно»;

«Навчання за спеціальністю «Фізична терапія» потребує більшої практичної складової. Хотілося б бачити заняття з кваліфікованими фахівцями, які мають досвід саме реабілітації і могли б у форматі онлайн демонструвати методики реабілітації, роботу з тренажерами, комплекси вправ і програми терапії. Було б корисніше отримувати завдання з практичною демонстрацією, наприклад, розробку й презентацію реабілітаційних програм перед камерою, замість рефератів. Деякі предмети, як-от «Теорії і технології оздоровчої рухової активності» та «Корекційна педагогіка», були для мене найменш ефективними щодо моєї професії. Я б замінила їх на практичні заняття з ілюстраціями та поглибленим вивченням реабілітаційних програм. Також важливо звернути увагу на літературу, орієнтуючись на міжнародний рівень, особливо на американські джерела, адже саме американська школа реабілітації сьогодні є передовою у світі. І, звісно, хотілося б більше розуміння та підтримки від адміністрації, щоб студентів краще чули й допомагали у важливих питаннях, таких як документи для практики чи міжнародного стажування. З повагою, Скирда А.С.».

Частина відповідей (4,5 %) містила пропозиції щодо методів навчання:

«Розділити нормальну та патологічну фізіології на окремі дисципліни для кращого сприйняття матеріалу та ефективнішого засвоєння. Це дозволить більш детально опрацьовувати кожен предмет, уникнути плутанини та покращити якість підготовки студентів. Хочу додати, що предмет "Психологія та педагогіка" дуже цікавий і корисний для майбутніх лікарів. Однак для покращення ефективності навчання пропоную зменшити акцент на деталях, які не впливають на зміст презентацій, і замість цього підтримувати студентські ідеї та індивідуальність. Також доцільно надати більш конкретні рекомендації щодо технічних вимог до робіт, щоб уникнути непорозумінь».

Ще 13,6 % писали про зміст навчальних матеріалів, їхнє оновлення, розширення, осучаснення:

«Більш сучасні пари (відео зрозумілі, презентації)»;

«Надання літератури то кваліфікованих педагогів».

Частина коментарів (31,8 %) стосувались розкладу, списку дисциплін:

«Переглянути відношення до фахових предметів та виділити на них більше годин, розробляти розклад з урахуванням взаємозв'язку дисциплін. Більше часу приділяти предметам які більш важливі певній спеціальності»;

«Надавати матеріали для вивчення, кваліфікованих педагогів, прибрати такі дисципліни як філософія, культурологія, педагогіка и тому подібне, та додати більше годин на базові дисципліни такі як анатомія, фізіологія, біохімія»;

«Змінити програму навчання для ФТЕ, прибрати не потрібні дисципліни».

4,5 % коментарів стосувались комунікації з викладачами:

«Напевно краще було б, якщо оцінки виставлялися одразу після занять або протягом дня, оскільки не з усіх дисциплін можливо дізнатися свою успішність та деякі викладачі не відповідають на пошти тижнями».

У 13,6 % відповідей містились побажання щодо форм навчання:

«Хотілось би більше занять офлайн»;

«Хотілось би більше очних зустрічей»;

«Проведення декілька офлайн занять».

Був ще й такий коментар, який складно категоризувати (4,5 %):

«Карати невучей які демотивують порядних студентів вчитись, бо у нас існують "недодисципліни" і особисто я їм заздрю, краще б я робив щось корисне замість "педагогик" та інших геніальних дисциплін від

передових світил радянської науки, чому я заздрю невучам- бо вони пропускаючи такі пари особистим рахунком нічого не втратили, а я відчуваю себе обдуриним, що сидів на цих парах і брав участь, робив відірвані від життя домашні завдання, тож треба їх якось карати, щоб нам (обдуриним студентам, які витрачали час на дивні дисципліни, на всі ці маркетинги та педагогіки) було не так образливо, що хтось з прогульників страждав на парах менше за нас, особливо якщо брати прави з викладачами які аж енергію висасують своєю невизначенністю у формулюванні завдань, які вони хочуть отримати від студентів» (авторська орфографія та пунктуація збережені).

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності зі всіма запропонованими пунктами. Найбільша обізнаність, на рівні 97,8 %, була продемонстрована здобувачами/-ми з порядком і умовами вибору студентами вибіркового дисциплін. Із Кодексом академічної доброчесності ХНМУ опитані ознайомлені на рівні 95,7 %; із процедурою реагування вишу на порушення академічної доброчесності на рівні 89,1 %.

Найменше здобувачі обізнані з порядком оскарження результатів заліків, іспитів (71,7 %), з інформацією щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (77,2 %) та із порядком перескладання заліків, іспитів (78,3 %).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Найбільше респондент(к)и задоволені платформами дистанційної освіти університету (90,2 %), порядком і умовами вибору студентами вибіркових дисциплін (84,8 %), рівнем консультативної підтримки з боку деканату (84 %), рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (81,5 %), рівнем матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу (81,5 %), рівнем освітньої підтримки з боку викладачів кафедр (80,4 %) та рівнем консультативної підтримки з боку кафедр (80,4 %).

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (50 %), порядком оскарження результатів заліків, іспитів (66,3 %) та порядком перескладання заліків, іспитів (69,6 %).

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 30,4 % здобувачів, з яких 42,9 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. Невелика частина опитаних мала конфлікти з іншими учасниками навчального процесу: 12 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами, 9,8 % — з іншими здобувачами освіти, з представниками адміністрації — 2,2 %.

Респонденти/-ки мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, були отримані 11 відповідей, що складає 12 % від загальної кількості опитаних.

Частина коментарів стосувались взаємодії з викладачами (72,7 %):

«Конфлікт з викладачем, через не регулярне виставляння та не оголошення оцінок, через незрозумілі критерії оцінювання»;

«Конфлікт був з викладачем кафедри педагогіки. Через оцінки, а саме через те, що їх вона не виставляє дуже довго , через незрозумілі критерії оцінювання(спершу одні критерії а на останньому занятті були зовсім інші). Викладачу постійно щось не так, щоб б ми не робили, то усе неправильно та погано зроблено...»;

«Складно сказати чи є це саме конфлікт, але деякі викладачі не розуміють що вони просять зі студентів».

Були описи ситуацій, що стосувались конфлікту з іншим здобувачем (18,2 %):

«Один із студентів пише необгрунтовані жалоби на викладачів»;

«Відчуття, що один студент хоче, щоб всі підлаштувались під нього».

Був ще коментар, який стосувався не власне конфлікту, а способу організації комунікації з викладачем (9,1 %):

«Стикалися з проблемою надання завдань на наступне заняття (могло бути відправлене за день до самої пари) Також щодо часу коли надсилається запрошення, Асу не завжди працює, щоб подивитися розклад і бували випадки коли одній групі надсилалось запрошення, іншій ні».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою.

Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває «відповідальність за власні дії» (65,2 %), «комунікабельність» (63 %), «вміння критично мислити» (63 %) та «вміння працювати у команді» (63 %); тоді як розвитку таких навичок, як «вміння вести за собою» (32,6 %), «навички співпереживання» (33,7 %) та «активна життєва позиція» (34,8 %) університет має приділити більше уваги.

Більшість опитаних (77,2 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Варіант «Складно сказати» обрали 21,7 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні. Незадоволених було 1,1 %.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11).

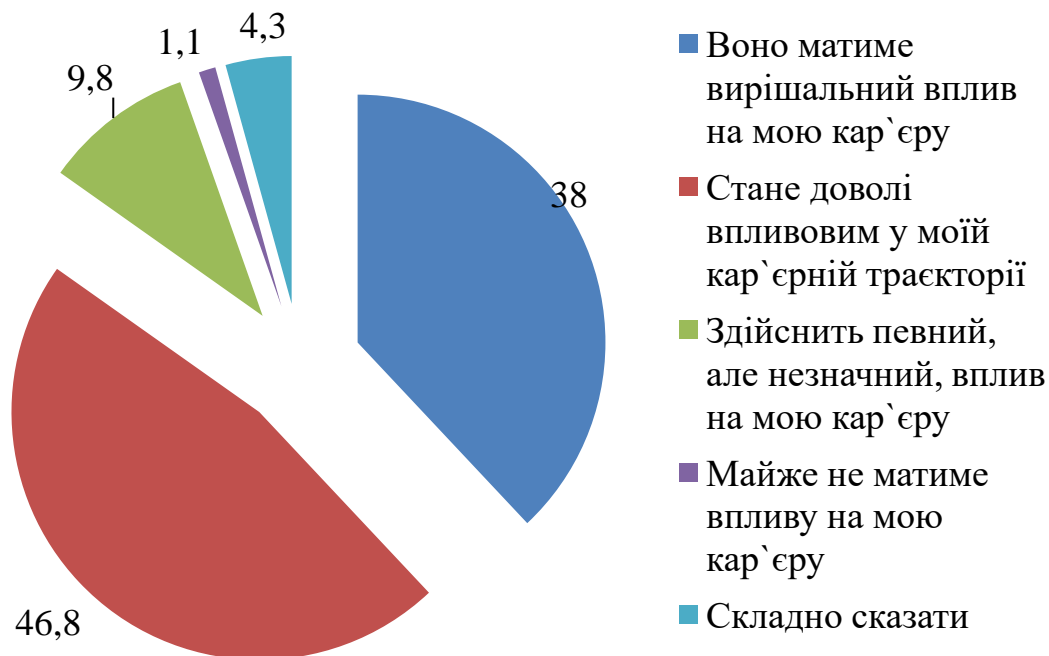

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Студентські «оцінки» є позитивними: 84,8 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою. Про те, що освітня програма здійснить незначний вплив, повідомили 9,8 %. Утруднились із відповіддю 4,3 %

Натомість тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру, було лише 1,1 %.

Аналітичний звіт виконала 20.02.2025 р.

Соціолог
психологічної служби ННІ ЯО

Дзюба О.М.